ՊԱՏՄԱՆԻՔ

Լոյսը կը հրատարակուի Հորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրեր :

Կ. պոլսոյ համար Տարեկան գինն է մէկ լիրա Օսմանեան կանխիկ վճարելի :

Դուրս գնացած յրագրաց նամբուն ծախքը առնողին վրայ է :

Մէկ թերթը 40 փարա :

ԼՈՅՍ

ՀԱՆԴԷՍ ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՏՄԱՆԻՔ

Նամակ կամ ո եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել Առ Մ. Գափամաճեան Կ. պոլիս, Հազմազնըլար, Սիւմպիւլլիւ խան թիւ 47, Տնտեսեան տպարանը :

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դրշ. 2 անգամի համար 2 դրշ. է, իսկ աւելի անգամներու համար զաս սակարկութիւն կրնայ :

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Լոյսի պարտականութիւնն ազնիւ ընթերցողաց հանձնելի ընծայելու նպատակաւ Խմբագրութեանս տարած ջանքն և աշխատութիւնն արդէն յայտնի է :

Սոյգ է թէպէտ որ քաջալերութիւն գտած չէ, սակայն Խմբագրութիւնս կրնայ պարծանօք հռչակել թէ իւր պարտականութիւն խղճի մտօք կատարած է միշտ և չէ եղած երբէք խնդիր մը՝ զոր պաշտպանած լինի հակառակ ազգային շահուց և հեռացած՝ կեղծ ժողովրդականութեան :

Ասոնք այնպիսի կէտեր են, զորս պիտի պարզէ ժամանակն և թշնամիք Լուսոյ պիտի մնան ամօթահար, եթէ ունին խիղճ զգացում և պատիւ մանաւանդ հատի չափ :

Ասա չեմք ուզեր զբաղիլ սոյն նիւթով, զի հակառակ կը համարիմք համեստութեան և սակայն կրնամք առանց սնապարծութեան ըսել թէ մեր վրայ ծաւրացած այնքան նիւթական և բարոյական զոհողութիւնք ապարդիւն մնացած չեն, որովհետև գոհութեամբ կը տեսնեմք որ երեք տարիէ ի վեր մեր քարոզած սկզբունքներ որ կը վերաբերի ներքին վերակազմութեան մեծ և կենսական խնդրոյն, դրեթէ մեծ մասամբ հաւանութեան արժանացած է, և արդէն բազումք ազգայնոց կը փափաքին ջերմապէս որ Երեսփոխանութիւն, Վարչութիւն և Լրագրութիւն զբաղին ներքին խնդիրներով :

Այս է և միշտ այս եղած է Լոյսի նշանաբանն և ուղղութիւնը, որմէ չեղած չէ երբէք և հաւատարիմ մնացած է միշտ իւր սկզբանը :

Զուարճալիքի մասն ալ, ինչպէս կը վերկայեն ընթերցողք յատկացած է ոչ թէ լոկ զուարճացնելու ընթերցողներն և հասարակաց բարոյականն աղաւաղելու, այլ ընկերութեան մէջ տիրող դեղծումներն հարուածելու երգիծանութեամբ :

Առաջարկուած լինելով մեզ այս ճիւղին ընդարձակութիւն տալ, յօժարակամ ընդունեցինք, և ուրախ ենք յայտնելու թէ Տ. Արքեպիսկոպոս հաճած է անընդհատ գրել յետ այսորիկ իւր զուարճալուսական գրուածներ, որք այնքան յարգ և ընդունելութիւն գտած են :

Արդ, այսքան զոհողութիւններու փոխարէն Խմբագրութիւնս կը յուսայ գէթ այսուհետև արժանի լինել ընթերցասէր ազգայնոց համակրական քաջալերութեանը զոր ներսի ընել, վայելելու անժխտելի իրաւունք ունի և Լոյս իւր ճշմարիտ ժողովրդականութեանն և առ Ազգն անխարդախ ծառայութեանցն համար :

Հարկ կը համարիմք այս առթիւ ծանուցանել թէ Լոյսը ձեռքէ կը ծախուի լրագրավաճառաց քով. Պահճէ-քաքու Ջրավաճառ Պօղոս աղայի խանութը, Բերայ Կալաթա Սարային դէմը ծխավաճառ Փափազեան Նշան և չիտակ ճանրան Կիւլէրեան Ստեփան աղայից խանութը :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Ազգ. ժողովը նիստ բրաւ հինգշաբթի օրը. զրաղեցաւ նորընտիր Երեսփոխանաց վաւերացմամբ, Մայր-Դիւանի ընտրութեամբ և Պատրիարքական խնդրով :

Վաւերացեալ Երեսփոխանք են Մարկոս էֆէնտի Ազարէկեան (Վանէն) և Պետրոս էֆէնտի Միսակեան (Խարբերդէն) :

Լակ Մայր-Դիւանը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպիւ :

Ց. Մերեէմ-գուլի էֆ. Ա. Ատենապետ, Տօքթ. Թիրեաքեան էֆ. Բ. Ատենապետ և Ց. Թորոսեան էֆ. Գ. Ատենապետ. Մ. Զօպանեան էֆ. Ա. Ատենադպիր, Ա. Սուրէնեան էֆ. Բ. Ատենադպիր և Ց. Պարոնեան էֆ. Գ. Ատենադպիր :

Ժողովն անցնելով Պատրիարքական խնդրոյն յետ վիճաբանութեան հետեւեալ բանաձեւը քուէարկեց :

«Ազգ. Ժողովը կը յանձնարարէ Ազգ. Վարչութեան որ Բ. Դրան դիմելով յայտնէ մեր վիճակը, թէ Ս. Պատրիարքը կը հրաժարի և հակառակ Ազգին ընդհանուր բաղձանաց կը կրկնէ իւր հրաժարումը, որովհետև Ն. Սբրբազնութիւնը Բ. Դուռն ալ հրաժարակն մատուցած է ուստի Ազգ. Ժողովը պարտք կը համարի Բ. Դրան ներկայել Ազգին վիճակը :

Վարչութիւնը կրնայ Երեսփոխանութենէն ալ մի քանի անձեր հետ առնուլ «եթէ պատշաճ դատի» :

Սոյն Որոշումէն յետոյ առեանը փակեցաւ :

Յաջորդ նիստը պիտի դումարի ուրբաթ օրէն :

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սոյգ աղբիւրէ կիմանամք թէ ազգային մեծանուն բարերար աղա Մըկըրտիչ Սանասարեան այս ամառ կարին պիտի երթայ իւր ծախիւքն հաստատեալ վարժարանը տեսնելու և նորա համար կալ. ածներ գնելու :

— Կիմանամք թէ Սվիլեոյ կեդրոն. Պատ. Յանձնաժողովը Պատ. Արուէստաւէր ընկերութեան ի Մուշ Ս. Առաքելոց վարժարանին մէջ հաստատած վարժարանին 500 ոսկւոյ պարտուց ի նպաստ որոշեր է 150 ոսկի տալ, պայմանաւ որ ընկերութիւնն ալ 350 ոսկւոյ գումար մը հայթայթէ :

— Որպէս ծանուցած էինք, կանխաւ Սեբաստիոյ Առաջնորդ Դեր. Տ. Պետրոս Ս. Արքեպիսկոպոսն երէկ մեկնեցաւ Մայրաքաղաքէս :

— Վէնէտկոյ միաբանութեան անդամ Հայր Յակոբոս Վ. Խաչերեանն որ ճանրորդութեան պատճառաւ բացակայ կը դտնուէր վանքէն, մի քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը դառնուի, ուստի քիչ օրէն վանք պիտի վերադառնայ :

Վեր. Հ. Խաչերեանէ տեղացանք թէ Յակոբեան Վսեմ. Թագաւոր փաշայ Յիշեալ վանքին 14 կասը պղնձէ թանկագին արձան և Եդիպտոսի վերաբերեալ երկու հատոր կարեւոր գիրք նուիրած է :

Ս. ԹՆԿՐ ԷՖԷՆՏԻ

Յիշեալ հայազգի ճարտար փաստաբանն, որ միանգամայն լաւ օրէնսդէտ մ'է, ասկէ առաջ հրատարակած էր «բացատրութիւն օրինաց» անուն կարեւոր հրատարակութիւն մը, որոյ նկատմամբ տեղական լրագիրք արդար գովեստներով խօսած են :

Իրը շարունակութիւն իւր գործին, Թնկը էֆէնտի հրատարակած է այս անգամ «հիմնական սկզբունք պատժական օրինաց» անուն երկասիրութիւն մը, որ նոյն օրինաց ամփոփումն է, և որոյ յառաջաբանին մէջ մեծարգոյ հեղինակը կը մեկնէ ժողովրդեան և թէ դատաւորաց օրինաց համակերպելու պէտքն ու կերպը :

Սոյն կարեւոր հրատարակութեան վրայ մեր դիտողութիւնը պիտի յայտնեմք Լոյս Գաւառական Թերթի յառաջիկայ թուով

ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Ընթերցողք կը յիշեն Մուրատեան Յակոբ աղա անուն անձին իւր ապօրինաւոր պսակը օրինաւորի համարել տալու համար ըրած ջանքը, որ ամեն միջոցի դիմած է և մինչև իսկ յանդգնած է խաբել փորձելու Ռուսաց հիւպատոսարանը, Բատը-գիւղի Թաղական խորհուրդը, ելն, ելն և երբ տեսաւ որ Բատը-գիւղի Թաղ. խորհուրդը խաբել չյաջողեցաւ և Ռուսաց հիւպատոսարանէն խաբէութեամբ ձեռք բերած վկայականին համար Պատրիարքարանը բողոքեց Ռուսաց դեսպանատան, ճարահատեալ Պատրիարքարան դիմեց մեղայյագրով :

Ըստ մեզ, իւր մեղան այն ատեն կրնայ նշանակութիւն ունենալ, երբ իւր ապօրինաւոր կինը թողլով՝ օրինաւոր կինը կառնու կը նստի :

Տարակոյս չկայ թէ Հայատառնեայց եկեղեցին այս պայմանաւ միայն կրնայ ներել, և ոչ չոր մեղայագրով մը որ բնաւ նշանակութիւն չունի :

Մեք տարակոյս չունիմք թէ այս կէտը չվիրիպիր Պատրիարքարանի ուշադրութենէ :

. . . Խմբագիր Տէր .

Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնս կը փութայ հրատարակել ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ Մայիս ամսոյ նուիրատու ազգայնոց անուանքը :

Դերապատիւ Հարք ՂԸ.
Տ. Գէորգ Ծ. վրդպտ. Ռուս-
Ճուգ լեան Պատրիարքական փոխանորդ 540
Տ. Եղիշէ Ծ. վարդապետ Այվազեան
Մեծապատիւ Տեարք.
Սամաթիայի մի քանի բարեսէր անձանցմէ (Հայկերոյթի մը համար) 925
Բարեպաշտ ոմն 400
Սարգիս Գալֆիանէ ձեռամբ Ց. Մօսիչեան էֆէնտիի 216
Սամուէլ Փափազեան 162
Մանուկ Գէորգեան 100
Բարեպաշտ ոմն 95
Մանուկ Արզեան (վասն Տէր ողորմեայի) 75
Յակոբ Մարտիկեան 54
Համբարձում Մադպուլեան
Տիգրան Փափազեան (չաքարի համար) 40
Հեթում Առաքելեան 40
Բարեսէր ոմն (չաքարի համար 30
Բարեսէր ոմն 24
Գում-գաբուի Տիգրանի սրճարանէ հացագին ապրիլ ամսոյ 20
Բարեսէր ոմն 10
Երկու հազար ինն հարիւր քառասուն և մէկ դահեկան 2941
Մեծապատիւ Տեարք.
Մարտիրոս Խումարաշեան 7 հօխայ կաթ.
Աւետիս Սուրէնեան 8 քալըպ սին քլէրի ճաճառ, 100 տրամ սև խավեար :
Սաճակ Ղազարոսեան 2 ոչխար.
Սեբաստացի Անդրանիկ Գասպարեան 1 հորդ.
Սամաթիացի մի քանի բարեսէր անձինք 40 հատ սփարմաչէթի 2 հօխայ 50 տրմ. ձէթ, 50 տրմ. խունկ.
Ալեքսանդր Գրիգոր Մկրտիչեան 6 տակառ Գայիշ-տաղիի ջուր.
Տիգրան Թագւորեան 1 տէօքմէ կանէլա.
Փերոմբէ Կիւմիւշեան 8 հատ արկղ 4 բաքէթի սիճիմ.
Մկրտիչ Ցրէնկեան 1 մասա.
Ակնցի Նիկողայոս Խաչիպեան 1 կերակրոյ սեղան.
Թովմաս Հաճիեան Խոսրով 2 կապ դոյլի կաշի.
Վարդան Մկրտիչ 1 ղազ կօշիկ
Բարեսէր ոմն 26 տուփ կօշկի ներկ.
Հոգաբարձութիւնս յիշեալ նուիրատու ազգայնոց իւր շնորհակալիքն յայտնելով սիրելի է իրեն յուսալ թէ նոցա օրինակին հետեւողներ պիտի ունենայ ի մխիթարութիւն 600էն աւելի պատսպարելոց :

Ի դիմաց Հիւ. Հոգաբարձ.
Ատենադպիր Ատենապետ
Ց. Ցենէրճեան Մէյ-տիլ Ցէ-էքեան
1 Յունիս 1882
Կ. Պոլիս

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ ՄԱՆԿԱՆՑ

ՃՇԳԻՒ Ե. ԱԿՈՒՆՔԻ ՄԱՍԻՆ ՊԻՐՈՂ ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՈՒՄ ՊԻՏԻ ԿԱՐԴԱՑԻՍ ։

(Տե՛ս Բէ՛ 247)

Հաղուագիպ է որ բժիշկը հիւանդ մանկան մի անկողնոյն մերձենայ և մայրը կամ ազգականք չսկսին իրենց զաւկին հիւանդութեան պատճառ ցուցուցնել ճճիները կամ ակռաները. չանցնիր օր մի, որ բժիշկը շատ անգամ չլսէ մայրերուն բերնէն սոյն երկու բառերը. սակայն պէտք է գիտնալ և համոզուիլ թէ՝ բժշկական փորձերով ապացուցեալ է, որ «տղայոց աղիքներուն մէջ գտնուած ճճիները և ակռայ հանելին կարծուածին պէս հիւանդութիւններ յառաջ չեն բերեր»։ Արդարև սոյն երկու բառերը երկու խաբէական ուռուականներ, երկու խարուսիկ ցնորքներ են, որ մայրերուն գորովը կը մոլորեցուցնեն, զաւակնին տանջող ցաւոց բուն պատճառը իրենց ուրիշ կերպ կը ցուցուցնեն և թանկագին, չատ անգամ ալ անդառնալի ժամանակ մի կորսնցուցնել կուտան՝ մի միայն իրենց երևակայութեան մէջ տեղի ունեցած հիւանդութեան մի հետ գիրենք զբաղեցուցնել տալով, քանի որ միւս կողմանէ իրենց բուն իսկ թշնամին ամենայն ազատութեամբ կը կատարէ իւր աւերիչ գործողութիւնը։

Ճճիներուն և ակռաներուն անվնասութեան վերայ եղած կարծեաց ճշմարտութիւնը ապացուցանելու համար երկու կարգ ապացոյցներու պիտի դիմեմք, մին դատողութեան և միւսը իրողութիւնները ուսումնասիրելով և որովհետև ճճիները մանկութեան բոլոր հասակին մէջ կը պատահին, իսկ ակռաները մանկութեան առաջին տարիներուն մէջ մայրերուն բնաբանն եղած է, ուստի՝ պիտի սկսիմք նախ և յառաջ սոյն անվնաս որդերուն վերաբերեալ սխալանաց վերայ խօսելու։

ՃՃԻՒ (ՈՐԴԼՃՈՒ)

Մանկանց աղիքներուն մէջ ճճի գտնուելուն հետևանքին վերայ հետևեալ դէպքին պատմութիւնը լաւ դաղափար մի կրնայ տալ։

Գաղղիոյ Առպուա կոչուած գաւառակին գիւղերէն Տէ՛ Ա՛ուլ անուն գիւղին մէջ չորս հինգ տարեկան փոքրիկ աղջիկ մի կըթուհուորի օգնով, զոր քանի մի անխելք կատակասէրներ աղջկան խմցուցեր էին, որ իրեն գինովութեան վիճակը տեսնելով զբօսնուն, բայց սոյն արբեցուցիչ ըմպելիքին ազդեցութեան հետևանքը իրենց կարծածէն աւելի սոսկալի եղաւ և օրին խմելէն քանի մի ժամ եաքը խեղճ աղջիկը մեռած էր. սոյն դէպքը մեծ իրարանցում կուտայ գիւղին մէջ, տեղական Կառավարութիւնը կիմանայ գործը և թունաւորութեան հետքը ստուգելու համար աղէկան մարմինը դիահատութեամբ (autopsie) գտնելու հրաման կուտայ բժշկաց, որք ստամոքսը բանալով մէջը սատիկ բորբոք մի կը գտնեն, որուն պատճառը ոգելից ըմպելին ըլլալը կը հաստատեն. բայց աղիքները բացած ատենին ամենէն աւելի աչքի զարնող բանը այն կըլլայ բժշկաց համար, որ չափազանց թուով ճճիներ կը գտնեն մէջը, որոցմէ մինչև 75 հատ համրեցին եաքը ա՛լ չեն համրեր. բայց ուրիշ շատ ևս կան եղեր, այնպէս որ աղիքին մէկ ծայրէն միւսը դրեթէ ճճիով լեցուն է եղեր։ Այսչափ բազմաթիւ ճճիներուն աղջկան առողջութեան վերայ ընելիք ազդեցութեան հետեւանքը հակնալու համար բժիշկները բնականաբար հետաքրքիր ըլլալով մեծ զարմանօք դիտած են որ աղջիկը դէր էր և մարմնոյն ամէն կողմը բոլորաձև, լեցուն, մաերը պիտի և կարմիր, վերջապէս՝ ամէն երևոյթ խիստ քաջառողջ վիճակ մի կըցուցուցնէր։ աղիքը մէկ ծայրէն միւսը ամենամեծ ուշադրութեամբ զննելով սոյն ճճիներէն պատճառած ամենափոքր ապականութիւն մի անգամ չեն գտած. աղջիկան ծնողաց և դրացեաց հարցուփորձ ըրեր եւ ամենէն ալ՝ միակերպ պատասխանը առեր են թէ՝ այդ աղջիկը միշտ կատարելապէս առողջ էր մինչև իւր թունաւորութեան վայրկեանը. ողջութեանը ո՛չ խիթ (սանձը), ո՛չ կերակուրի անախորժութիւն, ո՛չ ալ տարօրինակ ախորժակ ունեցած չէր. դէր, թարմ, կայտառութեամբ և քաջողջութեամբ փայլող սիրուն փոքրիկ աղջիկ մի էր։ Այսու ամենայնիւ աղիքներուն մէջ այսչափ չատ ճճիներ ունէր, երբ յանկարծահաս մահը վրայ գալով այսպէս քաջառոյգ առողջութեան մի մէջ յափշտակած էր զինքը։

ՏՕԲԹ. Ֆ. Ճ. ՄԱԼԷԶԵԱՆ

(Շարունակելի)

ԽՆԴԻՐ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ամեն հանելուկ վերջապէս ուշ կամ կանուխ իւր լուծումը գտած է բայց չատ զարմանալի է տեսնել որ միայն Աւետարանի աշխարհաբառի թարգմանութեան հանելուկն է որ մինչև ցայսօր պարզուած չէ և պարզուելիք ալ չունի. ամեն կողմանէ խոր լռութիւն. ոչ թէր ունի խօսող և ոչ դէմ միմիայն կը լսեմք թէ էջմիածնայ մայր աթոռը արդէն սոյն թարգմանութեան ձեռնարկած է թէ Ռուսահայական և թէ Տաճկահայական բարբառով և բաւական ալ յաջողած է սա գլխաւոր կարծեցեալ փաստին վրայ թէ՝ Աւետարանին աշխարհաբարի թարգմանութիւնը ամենատիպողական պէտք մ՚է, բայց ինչո՞ւ.

Որպէս զի ժողովուրդը իր կարդացածը հասկնալով ուրիշին ծուռ մեկնութեանցը խարուելու վտանգէն ազատի և իր պաշտած ՏԻՐՈՋԸ պատուէրները ուսանելով վստահապէս ամբասնդի ՅԱՏՑՆ։

Արդ՝ ճիշդ այս կէտին համար է որ իմ խելքս ալ հասած չէ և աւելի չբփոթածու երկրայածեմ քան թէ համոզուած, վասն զի՝

Եթէ Աւետարանի աշխարհաբարի թարգմանութիւնը ժողովրդեան ուսանող մասին համար է, ես վստահապէս կըսեմ որ աւելի պատկառելի դիւրհասկանալի է մեր գրաբար Աւետարանը քան թէ ներկայ արշակաւանի աշխարհաբառով գրուելիք և թարգմանուելիք Աւետարանը. ասկէց զատ չեմ կարծել որ գտնէ մէկ պնդող մը գտնուի, թէ հիմակուան դպրոցներէն ելած տղայոց մէջ գտնուի մէկ հատ Աւետարանի լեզուն չ՚հասկցող ուսեալ։

Եթէ ըսողներ գտնուին թէ՝ Աւետարանի յաշխարհաբար թարգմանութիւնը գրել կարդալ չ՚գիտցող մասին համար է, անոնց ալ պիտի պատասխանեմք թէ այն ատեն բոլորովին հարկ չմնար թարգմանութեան քանի որ այդ Աւետարանը ձեռք առնող մարդը կարդալ չգիտէ.

Իսկ եթէ առարկողներ գտնուին թէ՝ Աւետարանի աշխարհաբառի թարգմանութիւնը ժողովրդեան այն մասին համար պէտք մ՚է որոնք միայն դպրոցին մէջ պարզ կարդալ սովրած են և դրոց լեզուէն չեն հասկանար, ասոր ալ մը խելքս կը հասնի, բայց այն ատեն պէտք է Աւետարանը թարգմանել հետևեալ աշխարհիկ լեզուաց։

Մշոյ
Վանի
Սեբաստիոյ
Զմիւռնիոյ
Նիկոմիդիոյ
Զէյթունի
Կովկասի
Նոր Նախիջևանի
Կ. Պոլիսի և՚ն. և՚ն. և՚ն.

Եւ Հայերէն չգիտցող կեսարացի և այլ տեղացի Հայոց համար ալ իրենց լեզուով որ կարծեմ այս ալ թէ անկարելի և չատ ծիծաղելի կըլլայ։

Ասկէց զատ ո՞վ պիտի կարենայ զիս հաւատացնել թէ՝ թարգմանուելիք Աւետարանը ո՛ր ատիճանի մարդ որ ձեռքը առնէ և կարդայ աւետարանը հասկնալու կարող պիտի ըլլայ. ահա խնդիրը հոս է իրաւ է որ ժողովուրդը այս մասին ամենակարևոր պէտք մ՚ունի. բայց այդ պէտքը ոչ թէ Աւետարանին աշխարհաբարի թարգմանութիւնն է, ալ Աւետարանին ուսումը, որ այս ալ ուրիշ կերպով կարելի չէ բայց միայն մէկ ուբոյթ +էլոոոէ տուած և պատուիրած հրահանգովը։

Գնացէ՛ք այսուհետև աշակերտեցէ՛ք զամենայն հեթանոս.....

Այո՛ հայրեր եւ եղբայրներ պէտք մենք ունինք ամենայնիւ սովրելու Աւետարանի ուղիղ վարդապետութիւնը և ոչ թէ կարդալ աշխարհաբառ թարգմանութիւնը ինչպէս որ ամենքդ մէկ ձայնի պոռացիք և վերջը լռեցիք առանց եղած դիտողութեանց պատասխանելու և մինչև իսկ ճնշման տակ պարտաւորեցիք զվնհ. Հայրապետն Հայոց ակամայ ձեռնարկել այդ անօգուտ գործին և մեծամեծ դումարներու սպառման պատճառ դարձաք անխորհրդաբար և առանց իսկ մտածելու թէ կարելի է որ այդ գործին հետևանքը ազգին օգուտ մը չունենալէ զատ խելքէ մտքէ չ՚անցած վնասներու ալ պատճառ ըլլայ։

Տար աստուած որ ես այս կարծեացը մէջ վրիպի։

ԳՐԱՏՈՒՆ

Ց. Կ. ԱՇՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս Մէրճան չարշը թիւ 33

Ցիշեալ դրատան մէջ կը վաճառին Պոլսոյ Իզմիրի Երուսաղեմայ Էջմիածնայ Վենետիկի Վիեննայի փարիզու սըպարաններէն ելած ամեն տեսակ գիրք եւ դասագրքեր զանազան կազմերով եւ չափաւոր գներով։

Շատ գնողներու համար մասնաւոր զեղչ կըլլայ. նաեւ ծախու կառնուին եւ կը վաճառուին հին եւ գործածուած գրքեր։

Գաւառներէ ալ յանձնարարութիւնք կընդունուին եւ փութով ու խնամով կը կատարուին։

ԱՂԱՒՆԻՆԵՐՈՒ ԳԻՆԸ

—

ՎԷՊ

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱՑ ՈՐԴԻՈՅՆ

(Ֆրանսերէնէ թարգմանուած)

Ա.

(Տե՛ս Բէ՛ 251)

Ո՞վ էր Պ. Լբպրէօն և ի՞նչ կը պարունակէր այդ նամակը։ Խնդիրը հոն է։ Պ. Լբպրէօն խոշոր մարդ մ՚էր քառասունհինգ տարեկան, կաւի վաճառականութեամբ փոքրիկ հարստութեան մը տէր եղած, որ կին մը ունեցած էր և աղջիկ մը ունէր։ Տեսէ՛ք արդէն թէ որքան պատճառներ նամակ մը ընդունելու։ Պ. Լբպրէօն տգեղ էր, բայց աղջիկը սիրուն էր, Պ. Լբպրէօն տխմար էր, բայց աղջիկը խելացի էր, Պ. Լբպրէօն խոշոր էր, բայց աղջիկը բարեկազմ, վերջապէս Պ. Լբպրէօն ինքնասէր էր, բայց աղջիկը սրտի տէր էր։ Եւ Պ. Լբպրէօնի այս ամեն պակասութեանց հետ մէկտեղ, օրիորդը իւր հօրը գթէն բըռնած էր, ինչպէս կըսեն ռամկօրէն։

Երբ Պ. Լբպրէօնի աղախինը վար իջաւ առաւօտեան պիտոյքը հոգալու համար, դռնապանուհին անոր տուաւ նամակը, և սա իւր կարգին յանձնեց զայն տիրոջը՝ կաշմիրէ ցայգանոցով մը, գրասեղանին առջև նստած, ինքն ալ նամակներ կը գրէր։ Պ. Լբպրէօն երկար ժամանակ վաճառականութեամբ զբաղած ըլլալով, ինչպէս ըսինք, սովորութիւն ունէր ամեն օր առաւօտեան ժամը ութէն սկսեալ գրել գաւառները և օտար քաղաքներ իւր թղթակիցներուն։ Չորս տարի կար որ Պ. Լբպրէօն այլևս գործ չէր ըներ ո՛չ մէկուն հետ, բայց ինքն այնպէս համոզուած էր թէ կընէր, և առաւօտ չէր անցըներ առանց գոնէ չորս հինգ նամակ գրելու։ Ո՛չ ոք կրնար դիտնալ թէ ի՞նչ կը պարունակէին իւր նամակները, և ո՛չ իսկ ինքը թերեւս բայց կը գրէր միշտ և զբաղեալ կերպարանք մը ունէր, այս պէտք էր իրեն։

Պ. Լբպրէօն այս առթիւ խօսք մ՚ալ գտած էր՝ զոր գոհութեամբ կը կրկնէր յաճախ իւր կալուածատէրի ժըպիտը։

— Ես դիտեմ թէ երբ պիտի մեռնիմ, կըսէր։

— Ե՞րբ, կը հարցնէին։

— Գրելէ դադրելուս առջի օրը։

Պ. Լբպրէօն գրասեղանին առջևն էր ուրեմն, և գրածն աւելի աղէկ տեսնելու համար, ակնոցը ճակտին վրայ բարձրացուցած էր, վասն զի, ինչպէս անշուշտ դուք ալ դիտած էք, երբ ակնոց գործածող մէկը բան մը որոշ տեսնել ուզէ, կամ մինչև ճակտին կէսը կը հանէ զայն և կամ գլխին ծայրը կիջեցնէ, վրայէն կամ տակէն տեսնելու համար։

Այնքան յաճախ ըրած եմ այս դիտողութիւնը, որ կսկսիմ կարծել թէ անոնք միայն՝ որք Ոստիկանութենէն խոյս տալու համար դէմքերնին փոխել կուզեն, կը շարունակեն ակնոց գործածել և աչքերնին կաւրեն ապակիի մը եաւէն տեսնելու բռնադատելու ինքզինքնին։

Ամենամեծ դիպուածով մը ժիւլի հօրը քով կը գտնուէր երբ աղախինը դռնապանուհիէն առած նամակը բերաւ։ Աւելորդ է ըսել թէ ժիւլի օրիորդ Լբպրէօնի մերմութեան անունն էր։ Ամենամեծ դիպուածով մը կըսենք, վասն զի սովորաբար ժիւլի ժամը տասնուկէսէն առաջ չէր արթննար, տասնմէկին նախաճաշելու համար։ Թերեւ կարմրութիւն մը պատեց իւր այտերը երբ նամակին գիրը տեսաւ, և եթէ դիտող մը գտնուէր հոն, դիւրաւ պիտի ըմբռներ թէ առաւօտեան այս նամակը և ժիւլիի սովորականէն կանուխ արթննալը միևնոյն զուգադիպութեան արդիւնքն էին։

Ըսինք թէ ժիւլի սիրուն էր, հաստատ ենք։ Օր. Լբպրէօն միջահասակ էր, սև մազերով և կապոյտ աչքերով, մորթը վարդագոյն և ակռայներն սպիտակ, բոլորակ ուսերով, բարձեւ բազուկներով և նուրբ ձեռքերով, սրունքները կլոր և ոտները փոքրիկ։

(Շարունակելի)

ԱՐՔԻԼՕՔՕՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՄԱՆԻԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵԻՆ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Աժանս խելագատակ

Դ. Պօլիս Յունիս

Աչնան մէջ ուտելու խաչած բան մը ունինք։ (Ի հարկէ կը հասկնաք ինչ ըլլալը) աքսաղուճուկները անոր առջին «մամ տիրէկ» կեցեր են։

Կ. Պոլիս 18 Յունիս

Հայոց Ազգային Երեսփոխանական Ընդհանուր Պատգամաւորի Ժողովը բաղնցաւ Ս. Պատրիարք հօր հրաժարականի խնդրովը։

Նախ՝ ԻՐԵՆ պատրաստած և առ Ս. Պատրիարքն յղած անհասկանալի և վարպետագիր ուղերձ՝ (աքսուա քալէթա) կարդացուեցաւ։ և յետոյ Նորին Սրբազնութեան ղրկած նոյնին արժանի ոճով պատասխանը։ Ասոնցմէ ետքը այնպիսի ջերմ և տաք և բացասական մակբայով երբար հասկանալի վիճաբանութիւն մը բացուեցաւ ժողովին մէջ որ եթէ քիչ մ՚ալ դուրս չելնէի քրտինքէս պիտի խեղդուէի, ամօթէս կարմրէի և յուսահատութենէս ճաթէի, հետևաբար բան մը հասկնալու կարող չեղայ։

Ց. Գ. Ս. Պատրիարքի ԱՄԵՆԱՋԵՐՄ պաշտպաններէն Մեծ. Մկրտիչ էֆէնտի Մելիքեան այնպէս ազդուութեամբ կը խօսէր, որուն արձագանքը 20 կանգուն հեռու նստող Մամուլի խմբագիր Այվազեան Մեծապատիւ Գէորգ էֆէնտիին բերնին մէջ կը լսէինք։ ինչ զարմանալի բան . . . . .։

Կ. Պոլիս 19 Յունիս

Յետ տասն և մէկ աւուրց ամսագրելու է։

Երանի անոնց որոնք անհամբեր կը սպասեն . . . . . .։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ալէլուիա Ալէլուիա

Սրբազան պատրիարքն հրաժարեցաւ

Համու հոան ալ մէջէն բարցաւ։

Նոր սաղմոս

Ընթերցուածս ի Լոյսի խմբագիր Գարամանեան Մինաս մարդարէէ՝ . .

Սրբազան պատրիարքը հօր հրաժարելուն բուն պատճառը հարուածներն են որ պէտք եղածին չափ փարայ չեն տալ։

Ընթերցուածս ի Մասիս ծեր խմբագիր մարդարէէ՝ . . .

Սրբազան Պատրիարքը հօր հրաժարականին բուն պատճառը . . . . . ինչ ըսեմ. . . վեր թուքնեմ պէտքիրս վար թուքնեմ մօրուքս. ծարը ծրարիս կը դպի . . . . անոր համար դիտցածս ինձի թող մնայ։

Ընթերցուածս ի Մասիսի Բ. Քէչեան օգնական խմբագիր մարդարէէ՝ . . .

Սրբազան պատրիարքը հօր հրաժարականին բուն պատճառը վարչութիւնն և քանի մը փոքրոգի անձինք են։

Ընթերցուածս ի Հայրենիքի Օչիլ մարդարէէ՝ . . . .

Ժողովո՛ւրդ, մեր Սրբազան Պատրիարքը պիտի գայ բայց հակապատրիարքեան կուսակցութիւն մը կայ, անոր համար չի գար. ուստի առէ՛ք սա պատօնս և շարեցէք ու ճղմեցէ՛ք սաւանց գլուխը. իսկ ակնոցս ինձի թողէ՛ք որ կարենամ ձեր փառաւոր քաջութիւնները հեռուէն տեսնել։

Ընթերցուածս ի Լրագրոյ խմբագիր Նիկողոս Թիւլպէնճեան առաջին և հին մարդարէէ՝ . . . .

Մեղք որ Լրագիրս դադարեալ է և ինքս ալ այժմ ուրիշ ընդարձակ մարգարէութիւններ պատրաստելու վրայ եմ, եթէ ոչ ես հնաւանդ մարգարէութեամբս ձեր ամենուն վրայ իլիմէն կը քամէի։

Ընթերցուածս յԱրքիլօքօսէ մարգարէէ՝ . . . .

Սա երկու տարուան միջոցին աղգայնութեան շրջանակին վրայ անցած ու դարձած թէ ներքին և թէ արտաքին էրողութեանց մէջ չկայ նշանախեց մը որ պատճառ չթլլայ հրաժարման Սրբազան պատրիարքին և յուսահատութեան։

Ալէ՛լուիա՝ ալէ՛լուիա՝

Ազգը թէ ասանկ իօրթայնէ

Ճամբանիս ծովուն օրթան է՝ . . .

Աւետարանն ալ թո՛ղ աշխարհաբառի թարգմանուի՝ ու յետոյ կը կարդանք որպէս զի ամեն մարդ հասկընայ։

ԲՈՂՈՔ ՂԱԼԱԹԻԱՅՈՑ ԱՌ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆ ՏԱՃԿԱՍՏԱՆԻ

Ամենավեհափառ և Ամենադերերջանկագոյն, Պերճագոյն, Համայնագոյն և գոյնզգոյն կաթողիկոս տէր տանն Տաճկաստանի։ Ողբալ։

Իբրև լսաք զգալուստ կոնդակին օրհնութեան առաքեալ ի Զէնջ առ թագեցիս Գուրուչէշմէի, սիրտ մեր կարի ի խոր խոցեցաւ և յանհնարին կոտրեցաւ թէ՝ ընդէ՞ր և մեք ոչ արժանացաք այնպիսի իմն շնաշխարհիկ կոնդակի օրհնութեան որ այնչափ սիրեցաք ղբեղ և պատաւսուիրեցաք յոյժ քան չթագեցիս Գուրուչէշմէի։

Ի հարկ է ոչինչ զանխուլ պիտի լինել ղՁէնջ՝ զի յորժամ զառաջինն ոսաք Ձեր կոխեցին զյամաք, (բարով խերով) մեք էաք զի հիւրընկալեցաք զՁեր սրտաբեկ Հայրութիւնն և առ ի ամաքելոյ զծանրաձանր վիշտս Ձեր բաղում. ծախսեցաք աւելի քանզհարիւր ոսկիս Օսմանեան և կազմեցաք քեզ սրահ փառաղեղ և վայելուչ հանդերձ ամենայն կահիւք. վասն ընդունելութեան զանազան հիւրոցդ, և ի սրահիդ փառաւոր շրջանակեցաք Ձեզ մասնաւոր ննջարան ի հանդիսատ Ս. ոսկերացդ և բաց ասել՝ զխեղճ վարդապետն մեր հանեալ ի սենեկէն իրմէ, եդաք զարամադրութեամբ Ձերով այլևս և այսու ոչ չատացեալ հնարեցաք վասն հանգստութեան Ձերոյ խոհարան իւր սարօքն. և վերջապէս մինչև իսկ վասն խաղաղասիրութեան հաշտասիրական սեղան պատրաստեցաք ի խորհրդարանի և այլ բաղում։

Արդ՝ վասն այսքան պատուասիրութեանց մերոյ ոչ թէ շնորհակալութեան կամ օրհնութեան կոնդակի ոչ արժանացաք, այլ և զպղնձեղենս Ս. Եկեղեցւոյս որ ի սպաս կերակրոց Ձերոց տուեալ էաք զայնս ևս առեալ և տարեալ էք ընդ Ձեզ դուցէ անուշադրութեամբ և կամ վասն դաղտադողի փախստեան Ձերոյ ի Կ. Պոլսոյ։

Արդ՝ ներկայիս պատիւ ունիմք ծանուցանել Ձերդ ամենաբարձր և ամենախորիմաց հայրութեան զի եթէ միամսեայ պայմանաժամու ոչ փութասջիք յղել զպղնձեղենս Ս. Եկեղեցւոյս որ տարեալն էք ընդ Ձեզ և ընդ նմին ոսկիս հարիւրս Օսմանեան՝ պարտաւորեալ եմք զոյն բողոքագիրս ի հրապարակ յայտնել ամենայնիւ։

Եմք խոնարհ որդիքդ

Ի դիմաց Լիաղական աղայից

Եւ ժողովրդեան Ղալաթիոյ

Ա. Բ. Գ. ԷՆ ՄԻՆՉԵԻ ԵՒ Օ. Ֆ.

ԱԶԳԻՆ ՀԱՄԱՐ ՆՈՐ ՇԱՀԻ ԱՂԲԻՒՐ ՄԸ

Ամեն տաեն կը պատահիմք կարդալ լրագրաց մէջ թէ Անգղիայի ընդ այսոսինչի արձան կանգնեցին և այսչափ սիթեռլին ծախք գնաց։

Թէ Ամերիկայի մէն ինչ Նախագահին Արձանի կանգնման համար այսչափ թալէռ հանդանակեցին. Գաղղիացիք այս ինչին դերեզմանին համար այսչափ ֆրանք ծախսեցին և դեռ նորերս Իտալացիք Հանգուցեալ Գարիբալդիի յիշատակին համար արձան մը պիտի կանգնեն ո՛վ գիտէ որչափ ծախքով։

Արդ. ըսել է թէ տարօրինակ աղդերը նշանաւոր մարդոց դ՞՞՞ են և անոնց ոսկորներուն անգամ մեծամեծ գումարներ կուտան. ուստի իմ և Ազգիս շահուն համար կառաջարկեմ Ազգ. Իշխանութեան որ եթէ՝ Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ կամ այլուր թաղուած և անյիշատակ թողուած նշանաւոր անձանց ոսկորները ինձ ծախեն իւրաքանչիւրին համար 1000ական ոսկի կտամ մնացածը իմ գիտնալիք բանս է. իսկ եթէ Ազգ. Իշխանութիւնը կարենայ երկու նշանաւոր անձանց՝ յետ մահուան՝ մարմինին ինձ՝ կամ մեռնելէս վերջը զաւակիս կտակելու միջոցը դտնալ այն ատեն միայն այս երկուքին համար Ազգ. ծողովոյ վերջի անգամ քուէարկելիք ներքին փոխառութեան ամբողջը կը վճարեմ. վասն զի ապահով եմ որ եթէ այս երկու ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԱՆՁԱՆՑ ոսկորները տոպրակով առնեմ Անդղիա տանիմ և ի տես ամենեցուն սեղանի մը վրայ պարպեմ անմիջապէս երկուքին ոսկորները ինքնիրենին առանց մարդկային որ և է ղօրութեան՝ իրարմէ պիտի բաժնուին և հանդիսատես անդղիացիք զիս ոսկիներու և կեցցէներու մէջ պիտի խեղդեն։

Հետևաբար թէ Ազգս և թէ ես պիտի հարստանամք և թէ մեր թշնամաք նշանաւոր մարդիկն ալ անյիշատակ մնալով մոռացութեան չպիտի մատնուին։

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՕՉԻԼԻՆ

Ահ՛ և դողո՛ւ կարդացի ձեր անցեալ շաբաթ աւուր՝ Հակապատրիարքեան Միմոններ վերնագրով սարսափագիրդ ի Մամուլ։

Սովորութիւն ունիմ որ խելքով և ամեն բանով ինձմէ վար եղող մարդուն ո՛չ դրիչէն, ո՛չ սուրէն, ո՛չ պատանէն և ո՛չ իսկ ըմբոլվերէն կը վախնամ. հետևաբար անանկներուն կարեւորութիւն չեմ տար. և որովհետև քաջ գիտեմ որ Ներսէս Պատրիարք կոչուած ՄԵԾ ԱՆՁԸ բեղի պէս խըլոտներուն բերնի պատառը չէ. և որովհետև կը հաւատամ որ դու՝ ինչ որ ալ ըլլաս, խելքով և շատ բաներու մէջ ինձմէ շատ խեղճ ես և վար (դըրամական չհասկնաս զի ես քէնէ անկուտի եմ) վասն այսորիկ քեզի տալիք պատասխանս սա է թէ՝ ըրտեայ անօթներուն կուիլն քու ասածիդ ունեցող անօթները մասնակցելու իրաւունք չունին։

Իսկ եթէ իրաւ է որ ես շատ անդամ վարագոյրի ետեւի Միմոնները խաղցնող Խարակէօղ մ՚եմ բայց սա ալ պէտք է գիտնաք որ քեզի նման ընկերութեան մէջ աթոռ ունենալու անարժան և հասարակ Միմոններու համար չեմ ուստի կը խնդրեմ ձեզմէ խոնարհաբար որ ցուցուցած պատանիդ առնէք նստիք և չափերնիդ ճանչնաք։

ՆԵՐՔՆԱԼՈՒՐՔ

Քեսաղբա խանէի ջուրերը Բուրսա փոխադրելու յանձն առնող մի բնակիչներ՝ որոնք խօստացած էին մինչև 40-50 միլէ ջուր տալու, իրենց խօստմանը հակառակ ընթացքի մէջ դտնուելնուն համար, իւրաքանչիւրը 10 ական տարի բանտարկութեան պիտի դատապարտին։ Մեքենաներուն ԱՆԲԱՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ Վարչութիւնը հաստատած է։

—

Ընկզմեալ Բրովանս շոգենաւուն դատը նորէն սկսեր է տեսնուիլ Ռուսական հիւպատոսարանի դատարանին առջև։ Լսածնուս նայելով Մեսաժերիի ընկերութիւնը 2 միլիոն 500 հազար ֆրանք կը պահանջէ եղեր (Տէ՛ր Աստուած հիմայ խելքիս կուգայ) Սա մարդիկը եթէ խելք ունենան ուղղակի ինձի կը դիմեն և ես կը վստահացնեմ զիրենք որ ոչ թէ միլիոն՝ այլ 2500 ֆրանքով մէջերնին կը գըտնամ և տալիք տեղեկագրիս եզրակացութիւնն ալ երկու կողման միանգամայն նպաստաւոր կլլնի։

—

Անցեալ օր կարդացինք որ Էֆէնտիին մէկը Իսկիւտարի մէջ մէկուն գլխուն ե՞ֆ-ի մը իջցնելուն պէս մարդը ոտքերը տնկեր և առանց բառ-բօրթի ճամբայ ելեր է դէպի անդիսի աշխարհ. հետևաբար Իսկիւտարի դատարանը սոյն էֆէնտին այս թեթև յանցանքին համար երեք ամիս բանտարկութեան դատապարտեր էր, բայց էֆէնտին նկատելով որ իրեն յանցանքը աւելի թեթև էր, սարսուռը է դատը Ի՞ՖՖ-ի ընել. ասոր վերայ դատարանը՝ կերեւայ որ ի պաշտպանութիւն. հանգուցելոյն գործը մեծցուցեր և քննութիւն մեծութիւն ընելով երեք ամիսը 3 տարիի վերածեր է։ ինձի մնայնէ, մարդը եթէ խելք ունի, այս դատը ՐԵՄՏԷ ընելու է, որով իր գործն ալ բոլորովին կը ՐԵՄՏԷՆԷ։

—

Մասիսի մէջ Լոնտրայէն գրուած նամակ մը կը նկարագրէ թէ տեղւոյն ժողովրդէն մեծ մասը դիշեր ցերեկ պէս նոթի ու ծարաւ բլլալէն զատ փողոցներու մէջ կամուրջներու վրայ և ատիս անդին բացօթեայ պառկելու դատապարտուած է եղեր . . . . ինչ զարմանալի հակասութիւն. մինչդեռ մենք լսած ու հաւատացած էինք թէ այդ կողմն օր մը իր մէջը դտնուած ոսկիին ծանրութենէն յանդունդս ծովու խորասուզելու վտանգի մէջ է, արդ. կլսենք թէ ժողովրդեան մէկ մեծ մասը յուսահատութենէն ու անօթութենէն ինքզինքը գետը լեցնելու վրայ է . . .։

Եթէ այսպէս է. մենք ճշմարիտն ըսելով, այսքան տառապանքներէ և զանազան արկածներէ աղատելէ յետոյ մեր այսօրուան վիճակը բաղդատելով սա հարուստ Լոնտրայի ժողո-

վերդեան վիճակին հետ միութարուելու և փառք տալու ենք Աստուծոյ. զի մեր մուրացիկներն անգամ անօթի չրլալէ ու պատապարուելու բաւական հանդիստ տուն և ամեն բան ունենալէ վատ ֆոյէզ տուած ստակ ալ ունին և ամեն գիշեր զանազան զրօսանքներով կանցնեն ժամանակին. իսկ մեր մէջը եթէ ոսկին ունի տեղ մը յորում իր մշտնջենական բացակայութեամբը կը փայլի, այն ալ միայն.

Ուսանողի դրպանում
Հանապազ միներ խաղում։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼԲ

Երկու տարի է ի վեր մօտ մը եղած է որ Աղգիս զանազան ընկերութիւնները և ժողովները իրենց Ատենապետութիւնը Տօքթօրներու կը յանձնեն, թերևս այնու յուսով որ Տօքթօրները ամեն տեսակ հիւանդութենէ հասկնալով կարող են յայմենայնի օգտակար ըլլալ։ Ուստի ներկայիս կը փութամ ծանուցանել այն ամեն հաւատացեալներուն թէ՝ իրաւ է որ Տօքթօրները ամեն տեսակ հիւանդութիւններ բուժելու տրամադրութիւն ունին, սակայն երբք տեսակ հիւանդութեան լեզուէ չեն հասկնալ և դարման տանիլ, որ հենց այդ ժողովներուն ունեցած հիւանդութիւնն է. այսինքն՝

Պօշպօղաղութեամբ և մասամբ նորին։

Խօսք չհասկնալութեամբ և մասամբ նորին։

Անկուտիութեամբ և մասամբ նորին։

Ուստի քաջ դիտնալով որ մեր ամեն տեսակ ժողովները վերոյիշեալ երեք տեսակ հիւանդութիւններէ զատ ուրիշ հիւանդութիւն չունին. հետևաբար աւելորդ է նոցա այս տեսակ պաշտօն յանձնել։

—

Կը լսեմք թէ պարզասէր Հայուհեաց ընկերութիւնը հետևեալ ԲԱՆԱՁԵՒՈՎ իր նստաշրջանը պիտի դադրեցունէ.

ԲԱՆԱՁԵՒ կամ ՓԱՆԱՄԷ

Պարզասէր Հայուհեաց ընկերութիւնս նկատելով որ մինչև ցայսօր մեր ամեն ջանքերն ու աշխատանքն ապարդիւն մնացին և պիտի մնան ընդմիշտ. և նկատելով որ մեր վրայ տիրած քօքօղութիւնը օր մը մեր ամենուս չ'կրցած բրածք ի դլուխ հանելով ամենուս ալ պիտի սովրեցնէ բռնի պարզասէր ըլլալ, և այս ալ շատ հեռի չէ, ուստի որոշեցինք վակել մեր ընկերութիւնը և տեղի տալ անօգուտ աշխատութեանց խոնարհելով առաջի հսկայաքայլ քօքօղութեան։

Ինծի մնար նէ ես խորհուրդ կուտայի Պարզասէր ընկերուհիութեան որ այս բանաձև ընկերկայ վարչութեան յանձնէր իր ՊԱՏՇԱՃ ԴԱՏԱՆ միջոցովը կարգադրել դործը։

—

Օր աւուր բղխէ զրան.

Ասկեց չորս ամիս առաջ Սամաթիոյ Եէնի մահալէ թաղին մէջ նորատի օրիորդ մը կը վախճանի օրիորդին եղբայրը որ տանը կառավարիչն էր միանգամայն իր սրտին ցաւին հետ մեկտեղ կը պարտաւորի նաև յուղարկաւորութեան հանդէսին ծախսերը հոգալ և կատարել, բայց ինչպէս որ ամենուս ալ կը պատահի երբեմն և ամօթ բան չէ, 150 ղրշ. պարտական կը մնայ նոյն թաղի եկեղեցւոյն։

Անցեալները երբ երիտասարդը կը պարտաւորի սրտին ցաւէն իր սեփական տունը թողլով պէշիկթաշ դնալ ու բնակելու. չեմք գիտեր ինչ գաղտնի հրահանգով կամ որո՛վ իշխանութեամբ հանրածանօթ մէկը որ նոյն թաղին չօրեն է եղել միանգամայն, կ'գայ երիտասարդին մօտ և առ եկեղեցին ունեցած 150 ղրշ. պարտուց փոխարէն բռնի մուրհակ մը ստորագրել կ'տայ յանուն իւր և կը մեկնի.....։

Աղգ. իշխանութեան ուշադրութեանը կը յանձնեմք այս անճառնի իրողութիւնը։

ԽՄԲԱԳՐԱՑ ԶԷՆՔԸ

Շատ անգամ Խմբագիր էֆէնտիները մասնաւոր աղդով մը կը նծուցանեն թէ «կը խնդրուի մեր այն ամեն բաժանորդներէն որոնք մինչև հիմա բաժանորդագիններն չեն վճարած, թող բարեհաճին վճարել, ապա թէ ոչ պիտի պարտաւորիմ այնպիսիներուն անունքը մի առ մի հրատարակել» «Է՛յ հայրե քըչտ անանկ է նէ» կը պատասխանէանդիէն պարտք ունեցողներէն մէկը. «եթէ այդպէս բան մը ընէք և երես ելլանք անկէ վերջը բոլորովին վճարելիք չունինք, ինչպէս որ չենք վճարել այն ամեն պահանջողներուն՝ որոնք կը համարձակին անգամ մը երեսնուս ի վեր՝ «սա պարտքդ տո՛ւր» պոռալ. հետևաբար պարապ հրացանը հօրդ դարձուր։

—

ԼԵԶՈՒԱԲՆՆԱԿԱՆ

ՅԱՒԱՆԱԿԸ ՀԱ՞Յ Է

(Մ-ի՛ն դէմ)

Բան առացեալ ի Տէրվիշեան վարդապետէ.

Է՛յ Պարոն Բ. Քէչեան,

Դիցուք թէ քու խմբագրապետ տէրդ ծերութեանը համար ցնդեր է, ցնորեր է ըսելով ներենք.

Նոյնպէս այդ վարդապետն ալ Տէրվիշ է, ապտալ է ըսելով անցնինք.

Հապա դո՞ն։

Լեզուին մէջ քննելու բառերուն սովի՞ն հանդիպեցաք ինչ եղաք։ Եթէ այդքան հետաքրքիր էք իմանալ յաւանակին աղդութիւնը, գայէք աչքառները և իրենց հարցուցէք ի՞նչ աղդ ըլլալնին։

—

Ա Զ Դ

Ի զէոլ-ռիթն հասարակ-ռիթեան

Երբոր ճամբան գացած ժամանակ մարդ մ'ելլայ դէմերնիդ և գետնէն գտած քսակ մը ցուցնելով առաջարկէ ձեզ փողոցի մը մէջ երթալով կէս առ կէս բաժնելու, չըլլայ որ դնաք. որովհետև վրանիդ զտնուած բոլոր ունեցածնիդ այդ առիթով կողոպտելու համար է։ Ասոնց կըսեն ՄԱՆԹԱՐՃԻ։

Եթէ ճանապարհին բաղմութեան մէջ ձեռքի մը որ և է մէկ կողմերնիդ պտտիլը զդաք, անմիջապէս բռնեցէք զայն որպէս զի քսակնիդ կամ ժամացոյցնիդ գողցուելու վտանդէն ազատիք։ Այս տեսակին կըսեն ԵԱՆԲԷՍԷՃԻ։

Եթէ փողոցի մը մէջ տեսնէք մարդ մը նստած երեք թուղթ որ փոխոխակի կը տանի ու կը բերէ եւ կը յորդորէ դիմացի կեցողները որ շատ դընեն ու շատ առնեն, առանց նայելու անցէ՛ք գացէ՛ք բաներնիդ որովհետև ի՞նչ ըլլալը իմանալու համար հոգ կենալն անգամ ՁԱՍԱԿԱՐ է։

Ասոնց կըսեն ԲԱԲԷԼՃԻ։

(Շարունակելի)

Խմբագիր-Տնօրէն
ԱՐԲԻԼՕՌՈՍ

ԶԱՒԵՇՏԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

Յառաջադիմութիւն. — Գլխարկ պատոն և ակնոց։

Օ. — Ձերօ և կամ հաւկիթ։

Թեթեւ. — Հաւկիթին մէջի դեղինը, որ և նման է զերտալիի։

Երաշատես. — Այս միջոցիս չատ կայ։

Ձեմ ուղեր —. Ճեպս ձգէ։

Աղնուական. — Քսակը մեծ։

Մեծ մարդ. — Վլանկայի էրկան Արթինը։

ՇԱՆԹ

ՄՍՆԱԱՒՈՐ ԱԶԴ

Առ Տ. Յ. Մ. Բ (ի Բերայ). — Ի դիւանէ կ'աղդարարեմ ձեզի որ պատդամներնիդ չընդհատէք։

Առ Տ. Թ. (ի Կէսարիա—փաշայ). — Երբոր խօսիլ ուզես, առենապետական ամոռէդ վար իջիր։

Առ Հ. Ի (ի Բերայ). — Միաձայն հաւանութեամբ որոշուեցաւ Աղդ. ժողովոյ ընդհանուր դատախազութեան պաշտօնը ձեզի յանձնել։

Առ Ա. Ա. Ա. (ի Թահմիզ փողոց). — Ձեզի ալ կ'աղդարարեմ ի դիւանէ որպէս զի խօսից տումարին քով սինքլէրի սապօն եւ կշիռ դնելու չմոռնաս։

Առ Պ. Է. (ի Բնալը-կղզի). — Շիտակ ըսէ, հինդշաբթի օրը վախնալո՞ւդ համար չեկար ժողովի, չէնէ մի լաւոս ըլլալուն չոդենաւ չբանեցաւ։

Առ Ա. Պ. (Եէնի-դարու). — Դուն ալ Ծակքարի այազան ուխտի դնա որ լիզուդ բացուի։

Առ Մ. Զ. (ի Պէշիկթաշ). — Կաղդարարեմ ի դիւանէ որպէս զի ատենադրութիւնները չուտով հասցունես։

ԵՍ

Ա Զ Դ

Զէնկիլէրցի Առաքել Սեղբեսդրոսեան անուն անձի մը ուղղեալ նամակ մը եկած է Լոյսի խմբագրատունն. ուստի կը զեկուցուի թէ յիշեալ Զէնկիլէրցի Առաքել Սեղբեսդրոսեան անուն անձը ով որ է թող դայ առնու իւր նամակը։

ՔԻՆԱՔԱԼԻՊԷԱԹԱ

Մէյն կէդրոսեան Քոմանդորիոյով շինուած Երկանիսուն Քընաքընայի էջնէ

—

ԱԶԴՈՒ ԵՒ ԹԻՍՏ ԱԼՈՐԴԱՀԱՄ ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԸՄՊԵԼԻՔ

Տենդէ, արեան նուազումէ, և ջիղերու տկարութենէ պատճառեալ ամեն կարգի հիւանդութեանց։

ՕԳՏԱԿԱՐ ԴԵՂ

Ախորժակ բացող, երեսին գոյնը, և շրթանց կարմրութիւնը կենդանացնող, չսրտման թեթեւութիւն և մաքի արթնութիւն տուող Անհամեմատ օգնորիչ Քաղաքրոնիւն։

Մթերանոց, ի Կալաթա Ամերիկեան դեղարան, Մէհմէտ-Ալի փաշա խան։

Պօլսոյ կողմն ալ Պահճէ դաբու Գասաբեան մթերանոցին մէջ։

Բարեհամբաւ բժիշկ Տօքթոր Հիւնքեարպէյէնտեան, որ մինչև ցարդ սովորութիւն ունէր միայն իւր տունը ընդունիլ հիւանդները, կը ծանուցուի արդոյ հասարակութեան որ այժմ վերոյիշեալ Ամերիկեան դեղարանն ալ պիտի այցելէ ամեն երեքշաբթի, հինդշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն յետոյ իրեն ներկայացող հիւանդները նայելու։

ՄԱՐԳԱՐ Վ. ՊԷՅԼԻԿՃԵԱՆ

ԽՈՆԱՐՀՈՒՄ

ԱՆԿԱՆՈՆ ԲԱՅԻՑ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Աւանդեալ գործնականապէս եւ Ցաւելեալ ի նոյն

ՈՓԻ Ա ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ

—

Երկասիրեաց

ՅԱԿՈԲ Գ. ԷՏԻԼԵԱՆ

—

Վաւերացեալ ի Կրթական Տեսչութենէ Ազգային Դեղր. Վարչութեան

—

Սոյն դասագիրքն՝ որ կը պարունակէ մէն մի անկանոն բայի խոնարհումն, և որ ճոխացեալ է 40ի չափ ընդարձակ հրահանգներով, գործածական ոճերով, կարևոր դիտողութեամբք և ընտիր առածներով, զորս երկասիրողն խնամով քաղած է Ժիրոռանվիլի ու Պէչրոէլի Բ-ոյէց խոնարհումն էն, Լառուսի ու Բու�բվէնի քերականութիւններէն, և Պէշրէլի բառադրքէն, նպատակ ունի դիւր և ըմբռվելոյլ եղանակաւ մը ուսուցանել աշակերտաց Ֆրանսերէն լեզուի ամենէն էական մասն, այսինքն անկանոն բայից խոնարհումն, որոց համար աշակերտք՝ մինչև ցարդ, մի մեծ դժուարութիւն կը կրէին զուրկ լինելով դասագրքէ մը որ խօսէր սոսկապէս անկանոն բայից վերայ։

Ներկայ դասագիրքն՝ որ ապաքէն մի մեծ պակաս պիտի լեցունէ մեր ազգային վարժարանաց մէջ, կրնայ մինդամայն օգտակար ըլլալ ամէն անոնց՝ որք Ֆրանսերէն լեզուն ուսանելու կը պարապին։

Կեդրոնատեղին է Արամեան դրատունն և գինն է 8 դահեկան արծաթ։

—

ԱՐԱՄԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Զատփատճըլար. Յանքէեան Խան

Կ. Պոլիս

Գրատունս ուղղակի յարաբերութիւն ունի Ֆրանսայի, Անդղիոյ, Պելճիոյ, Զուիցերիոյ և այլ՝ երկիրներու ամէն մեծ դրավաճառաց հետ։

Կընդունի յանձնարարութիւն, բժշկական, իրաւագիտական, դիտական, վիպական և այլ դպրոցական պիտոյք կը հայթայթէ, Եւրոպական լրագրաց և հանդիսից բաժանորդագրութիւն կը կատարուի։

Յանձնարարութիւնք ամենայն վաղ և արագութեամբ կը կատարուին։

ԳՐԱՏՈՒՆ Ս. Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Ի Կ. Պոլիս, Պահճէ—Գաբու, Մոփոպան

Կարէ, Կամուրջին մօտ թիւ 56

Յիշեալ գրատան մէջ ամեն գնով կը վաճառուին Զմիւռնիոյ Տէտէեան տպարանէն ի լոյս ընծայեալ դպրոցական, թատերական եւ վիպասանական գրքեր, ինչպէս նաեւ ուրիշ տպարաններէ ելած դրեանք, դպրոցական եւ գրական պիտոյք, եւլն, եւլն։

Մեծ քանակութեամբ ապրանք դընողներու համար աւելի զեղչ կըլլայ։

ՏՕՔԹՕՐ ԴԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Այս բժիշկը իւր բնակութիւնը Իսկիւտար փոխադրած ըլլալով Սելամսըզէն Եէնի մահալէ երթալու ճանապարհին վրայ Գապրիսթան ճատտէսի կամ ուղուն Դալտըրըմ կոչուած փողոցը տողրամաճիին քովի թիւ 12 տունը կը բնակի։

ԱՌԱԿՔ ՅԵՆՆԵԼՈՆԻ

Թարգմանեալ է Գաղղիական Աշխարհէն

Թարգմանիչ Կեղեցրեան Սէքրատոյ

Կը գտնուի ամէն հայ դրավաճառաց քով և մասնաւորապէս, սուճի Պողոս աղայ խանութը, Դալաթիոյ եկեղեցւոյն բանկալը, և ի Բերա վէրտի թատրոնին դէմ. ծխավաճառ Պ. Գառնիկ Կիւլէրեանի թիւ 183 խանութն և թիւնէլին, պողոտայինվրայ ծխավաճառ Պ. Ոսկանի թիւ 503 խանութն, ի Գին 10 ղրշ.։

Շատ առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին Դալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ բանկալը, ուր կը գտնուի թարգմանիչն։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԽՄԲԱԳԻՐ

Հ. Ե. ԴԻՄԱՔՍԵԱՆ Մ. ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՏՆՏԵՍԵԱՆ
Սիւմպիւլիւ խան Ն. 47